

Ljubljana, 5. 11. 2019

SREDSTVOM JAVNEGA OBVEŠČANJA

Novela Zakona o socialno varstvenih prejemkih in predlogom za veto na omenjeni zakon

V reprezentativnih sindikalnih centralah, članicah Ekonomsko socialnega sveta, se z odločitvijo poslancev, ki so 29.10.2019 podprli spremembo Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ne strinjamo.

Državni zbor je odločitev sprejel navkljub opozorilom številnih sindikatov in nevladnih organizacij, ki smo opozarjali na dejstvo, da bo zakonska sprememba poslabšala socialno ekonomski položaj nekaterih skupin državljanov, ki danes prejemajo dodatek za delovno aktivnost. Ukinitvev dodatka za delovno aktivnost bo prizadela tiste posameznike, posameznice in družine, ki že sedaj živijo na robu ali pod pragom tveganja revščine. Med njimi je veliko dolgotrajno brezposelnih, ki so popolnoma odvisni od prejemkov iz naslova denarne socialne pomoči. Sprememba pa ne bo prizadela zgolj brezposelnih, temveč tudi tiste zaposlene, ki imajo tako nizke plače, da z njimi ne morejo preživeti. To priznava tudi samo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki je samo na svoji spletni strani zapisalo, da »DSP danes postaja redni dodatek delovne aktivne populacije«.

Poleg tega opozarjamo, da je bil dodatek za delovno aktivnost uveden prav z namenom in je še vedno v funkciji spodbujanja in ohranjanja motivacije za delo ter izboljšanja zaposljivosti. Predstavlja zelo uspešen ukrep pri ponovni vključitvi na trg dela, predvsem pri dolgotrajno brezposelnih osebah, kljub spremenjenim okoliščinam na trgu dela. Tudi zaradi tovrstnega dodatka je marsikatera brezposelna oseba bila sama aktivnejša pri iskanju zaposlitve in se ni zanašala zgolj na aktivnosti Zavoda za zaposlovanje ali objave prostih delovnih mest, predstavljal pa je tudi motivacijo za druge oblike delovne aktivnosti, s katero so brezposelne osebe ohranjale delovne navade in pridobivale delovne izkušnje. To pa seveda ne pomeni, da niso vzporedno dobrodošli tudi ukrepi, ki spodbujajo tudi vključevanje brezposelnih prejemnikov dodatka za delovno aktivnost v ukrepe aktivne politike zaposlovanja in njihovo opolnomočenje, vendar ne ob njihovem slabšem socialno ekonomskem položaju.

Kot izjemno problematično v sindikalnih centralah ocenjujemo tudi obveznost prejemnikov denarne socialne pomoči, ki pod grožnjo znižanja meril za določitev višine minimalnega dohodka za polovico zahteva od brezposelne osebe vključitev v program javnih del. To po našem razumevanju ne izključuje opravljanja del, za katera se zahteva nižja izobrazba, kot jo ima prejemnik denarne socialne pomoči. Menimo, da je omenjena rešitev z več vidikov sporna, predvsem z vidika svobode dela. Vključitve v program javnih del namreč ni mogoče enačiti s sklepanjem kakršne koli druge pogodbe o zaposlitvi, saj gre za specifičen ukrep, iz katerega izhajajo tudi nekatere drugačne (manjše) pogodbene pravice in

obveznosti kot sicer pri zaposlitvi, vključno s plačilom za delo. Potrebno je izpostaviti dejstvo, da je eden od pogojev za pridobitev in ohranitev denarne socialne pomoči tudi aktivno reševanje lastnega socialno ekonomskega položaja. Slednji se izkazuje predvsem z vpisom v evidenco brezposelnih oseb, aktivnim iskanjem zaposlitve in vključevanjem v ukrepe aktivne politike zaposlovanja, med katerimi je mogoča tudi vključitev v program javnih del, kar lahko izhaja tudi iz zaposlitvenega načrta, ki po noveli Zakona o urejanju trga dela dobiva tudi nekoliko drugačno naravo in težo. Sporna zahteva je tako tudi z vidika sistema obveznosti in morebitnega sankcioniranja prejemnika denarne socialne pomoči po našem prepričanju nesistemska, neustrezna in nekonsistentna.

V primeru morebitnih zaznanih odklonov pri izpolnjevanju pogojev za pridobitev posameznih pravic in koriščenju socialnih transferjev, med katerimi je lahko tudi dodatek za delovno aktivnosti ter v primeru potrebe po drugačni kombinaciji ukrepov in socialnih transferjev glede na posamezne ciljne skupine bi bilo mnogo primerneje okrepiti nadzor nad prejemniki, zaostriti pogoje za prejem dodatka ter okrepiti sodelovanje med institucijami.

Izpostavljene spremembe Zakona o socialno varstvenih prejemkih načenjajo verodostojnost vladnih strank in so v nasprotju s krepitvijo Slovenije kot socialne države, ki stremi k solidarni in vključujoči družbi, ki se odziva na potrebe ljudi in skrbi za njihovo blagostanje. O tem vprašanju ni bila opravljena zadostna javna razprava in voden socialni dialog o vlogi in položaju dodatka za delovno aktivnost v celotnem sistemu socialno varstvenih prejemkov. Predmetni zakon kljub njegovi vsebini in kljub dejstvu, da je bila njegov predlagatelj Vlada, ni bil obravnavan na seji Ekonomsko socialnega sveta, da bi se do njega lahko opredelili socialni partnerji in morebiti našli boljše in sprejemljivejše rešitve.

Glede na vse navedeno v sindikalnih centralah podpiramo zahtevo za veto Državnega sveta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih in izražamo pričakovanje, da bo Državni svet veto podprl. Ponovni preizkus podpore predmetnemu zakonu je po našem prepričanju nenazadnje na mestu tudi glede na nizko število opredeljenih poslancev do zakona ob prvem glasovanju o njegovi vsebini.

S spoštovanjem

Zveza Svobodnih sindikatov Slovenije
Predsednica Lidija Jerkič, l.r.

Pergam – konfederacija sindikatov Slovenije
Predsednik Jakob Počivavšek, l.r.

Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije
Predsednik Branimir Štrukelj, l.r.

KNSS-Neodvisnost
Predsednica Evelin Vesenjajk, l.r.

Zveza delavskih sindikatov Slovenije – Solidarnost
Predsednik Albert Pavlič, l.r.

Konfederacija sindikatov 90 Slovenije
Predsednik Peter Majcen, l.r.

SZS - Alternativa
Predsednik Zdenko Lorber, l.r.

Poslano na e-naslove.